

(3 Hours)

[Total Marks : 100]

NB: 1) Attempt any Five questions

2) All questions carry equal marks.

3) Answers to the two sections should be written in the same answer book

Section I

1. State the significance of Natural Resources in human life and suggest measures for conversion of natural resources

OR

Explain the nature of conventional and non-conventional energy. Write the source of non-conventional energy management.

2. Describe in detail the various types of land in Maharashtra.

OR

Explain the internal structure of land and state the significance of land resources.

3. State the significance of water resources and explain in detail distribution of water resources

OR

Explain the causes and consequences of water pollution

Section II

4. Explain the concept of Human Resources Development. State the elements on it.

OR

Explain the Role of Technical Education in rural development

5. What is meant by Infrastructure Facilities? State the nature of Infrastructure Facilities.

OR

Explain the significance of Information Technology in Rural Development.

6. Explain the role of Agriculture Universities in rural Development.

OR

State the barriers of use of science and Technology in rural development.

मराठी रूपांतर

वेळ : 3 तास

गुण : १००

सूचना : १) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.

२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

३) दोन्ही विभागांची उत्तरे एकाच उत्तर पत्रिकेत लिहा.

विभाग १

१. नैसर्गिक साधनसंपत्तीचे मानवी जीवनातील महत्व विशद करून नैसर्गिक साधनसंपत्तीच्या संवर्धनासाठी उपाय सुचवा.

किंवा

पारंपरिक आणि अपारंपरिक ऊर्जेचे स्वरूप विशद करा. अपारंपरिक ऊर्जा व्यवस्थापनाचे मार्ग लिहा.

२. महाराष्ट्रातील जमिनीचे विविध प्रकार सविस्तर लिहा.

किंवा

भूपृष्ठाची जडणघडण स्पष्ट करून भूसाधनसंपत्तीचे महत्व विशद करा.

३. जलसाधनसंपत्तीचे महत्व विशद करून जलसाधनसंपत्तीचे वितरण सविस्तर लिहा.

किंवा

जलप्रदूषनाची कारणे आणि परिणाम लिहा.

विभाग २

४. मानवी साधनसंपत्ती विकासाची संकल्पना स्पष्ट करून त्याचे घटक लिहा.

किंवा

ग्रामीण विकासात तांत्रिक शिक्षणाची भूमिका स्पष्ट करा.

५. पायाभूत सुविधा म्हणजे काय? पायाभूत सुविधांचे स्वरूप सांगा.

किंवा

ग्रामीण विकासात माहिती तंत्रज्ञानाचे महत्व विशद करा.

६. कृषी विद्यापीठांची ग्रामीण विकासातील भूमिका विशद करा.

किंवा

ग्रामीण विकासात विज्ञान व तंत्रज्ञानाच्या वापरतील अडथळे सांगा.